

Meerwaardestudie Grevelingen en Delta

Schutsluis in de Brouwersdam?

Projectbureau Vrolijk in samenwerking met Arcadis

9 juni 2008

Schutsluis in de Brouwersdam

Onderzoek naar de economische en maatschappelijke meerwaarde

Projectbureau Vrolijk (Breda) in samenwerking met Arcadis
In opdracht van het Grevelingenschap en Groenservice Zuid-Holland,
9 juni 2008

werkwijze

Onderzoek meerwaarde schutsluis

Aanleiding

Het Grevelingenmeer is het meest centrale vaarwater in de Delta. Met straks ruimte voor 5400 vaste ligplaatsen in 9 jachthavens, 600 passantenplaatsen op 15 verschillende plaatsen en een grote waardering voor rust, ruimte, natuur, waterkwaliteit en voorzieningen is de Grevelingen essentieel in de Delta. De Grevelingen kent echter geen verbinding voor pleziervaart met zee.

Nu de waterkwaliteit aanleiding geeft om werkzaamheden aan de Brouwersdam te starten wordt onderzocht in hoeverre een schutsluis naar zee haalbaar en van meerwaarde is. Deze studie geeft input in de verkenning van Rijkswaterstaat naar getijde en waterkwaliteit op de Grevelingen. Tevens vormt de studie een bouwsteen in de visie op de ontwikkelingsmogelijkheden voor watersport op de Grevelingen.

Omwille van de leesbaarheid zijn de belangrijkste conclusies voor in het rapport opgenomen. Daarna worden werkwijze en berekeningen nader toegelicht.

Werkwijze

Voor de kwantificering van de meerwaarde van een schutsluis is als uitgangspunt het aantal passages in vergelijkbare sluisen (Stellendam en Roompot) genomen. Er zijn doelgroepen onderscheiden, vaste liggers en bezoekers (passanten) vanuit verschillende richtingen. De bestaande passages zijn onderverdeeld naar deze doelgroepen, die als referentie gebruikt om een berekende schatting te maken van het aantal passages door de Brouwerssluis in de toekomst.

In het onderzoek naar de meerwaarde is gekeken naar het aantal pleziervaartuigen dat de zeesluizen in de Delta passeert. Het vaargedrag rond de Noordzee is kort in beeld gebracht, en er zijn interviews gehouden met ondernemers rond de Grevelingen.

Van deze passages en de vaartochten die daarmee samenhangen is een schatting gemaakt van vaardagen en bestedingen. Bekeken is welk deel verschuiving is, en welk deel extra.

Op basis hiervan is het mogelijk geweest een schatting te maken van de omvang van de directe, gebruik-gerelateerde bestedingen die samenhangen met de realisatie van een schutsluis. Daarnaast is de meerwaarde op andere terreinen beschreven.

Conclusies

Meerwaarde schutsluis Brouwersdam

26.000 passages verwacht door Brouwerssluis

Het aantal passages voor de eventuele sluis in de Brouwersdam is geraamd aan de hand van vergelijking met de andere sluisen en beredeneerde inschattingen van de verdeling van passages, vaargedrag, veranderingen van vaargedrag etc. Het aantal passages wordt voor dit moment geraamd op 22.520, na afronding van de uitbreiding van ligplaatsen op de Grevelingen oplopend naar ruim 26.000

Grevelingen aantrekkelijker, meer vaardagen:

- Er komen meer buitenlanders in de Delta door toegenomen aantrekkelijkheid
- Er komen meer Nederlandse vaartochten vanuit het binnenland naar de Grevelingen door toegenomen aantrekkelijkheid
- Er komen meer vaartochten via zee naar de Delta door toegenomen aantrekkelijkheid
- Boten direct achter de sluis worden meer gebruikt, het aantal vaardagen stijgt
- Boten op de Grevelingen worden meer gebruikt, het aantal vaardagen stijgt
- Er worden in de Delta meer rondjes gevaren, waarbij de schepen van Oosterschelde en Haringvliet vaker kiezen voor een rondje Grevelingen, maar de Grevelingenschepen kiezen ook vaker voor een rondje naar elders. Hierdoor neemt het netto aantal rondjes toe

Ruim €950.000 meer directe bestedingen

De economische meerwaarde van deze extra vaardagen wordt geraamd op ruim ca €950.000

Bestedingen nog hoger door meer gebruik schip

De economische bestedingen groeien met meer dan alleen bestedingen voor vaardagen. Meer vaardagen betekenen meer schade, meer reparatie en onderhoud, sneller behoefte aan een nieuwe boot en meer gebruik, dus plezier van de ligplaats. Hierdoor zullen de bestedingen in de watersportsector als geheel in de Delta stijgen en zal de vraag naar ligplaatsen onveranderd hoog blijven.

Delta completer en aantrekkelijker vaargebied

De Delta als totaal vaargebied wordt aantrekkelijker. Door de komst van de Brouwerssluis wordt het mogelijk de Delta in zijn geheel te gebruiken en meer variatie in vaartochten aan te brengen. De cijfers geven alleen inzicht in de gebruiksgelateerde bestedingen op de Grevelingen. Maar ook de rest van de Delta wordt aantrekkelijker waardoor de bestedingen zullen stijgen.

Meer vraag naar ligplaatsen

De ligplaatsen in jachthavens op de Grevelingen worden nog aantrekkelijker. De op stapel staande uitbreiding krijgt een extra impuls door toenemende vaarmogelijkheden. Overigens is de verwachting dat niet de markt en de aantrekkelijkheid van de Grevelingen sturend is voor het aantal vaste ligplaatsen, maar de beleidsmatige ruimte. Ook zonder een sluis in de Brouwersdam is de Grevelingen aantrekkelijk genoeg om de ligplaatsen 'vol te krijgen'. Wel is het zo dat de capaciteit van de openbare aanlegplaatsen in het gebied tegen zijn grenzen aan kan lopen. De Voordelta als alternatief voor vaste ligplaatshouders tijdens de (druke) mooie weekends en zomerperiodes maakt dit knelpunt minder zwaarwegend.

Conclusies

Meerwaarde schutsluis-vervolg

Schutsluis belangrijk voor waterkwaliteit

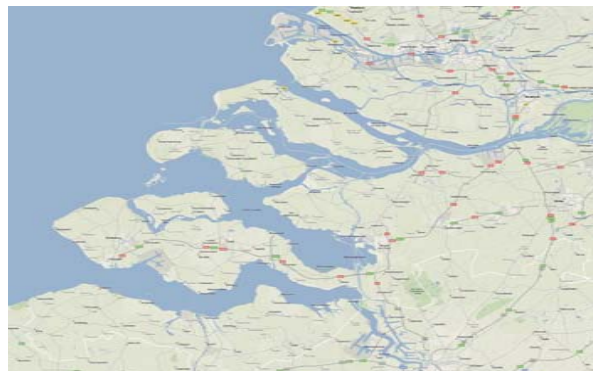
De waterkwaliteit in de Grevelingen is een belangrijk landmark voor de gehele Delta. De laatste tijd zijn er zorgen over deze kwaliteit. Aanleg van een sluis in de Brouwersdam en vergroten van de inlaat van zeewater kan de kwaliteit voor de toekomst borgen. Dit is in het belang van de gehele Delta

Meer vaardagen in voorjaar en najaar

De geraamde extra vaardagen komen voor een belangrijk deel van korte vakanties. De druk op de Grevelingen is het grootste in de twee zomermaanden. De extra vaardagen zullen grotendeels in de minder drukke maanden plaatsvinden, het gaat vaak om korte vakanties met één of twee overnachtingen.

Voordelta als bestemming, spreiding in ruimte

Het hart van de Grevelingen is het meest kwetsbare gebied. Daarbij zijn de meest rustige, natuurlijke plekken het meest kwetsbaar voor menselijke invloeden. Deze gebieden zijn goed vergelijkbaar met de kwaliteit van de Voordelta. Mensen die daarvoor kiezen komen daardoor minder op de kwetsbare Grevelingenplaten. De capaciteit en weerbaarheid op de Noordzee is groter.

Door schutsluis beter imago van de Delta

Kijkend naar de kaart van de Delta zal iedereen erkennen dat de aantrekkelijkheid van de Delta toeneemt als het meest beeldbepalende Deltawater in het hart van het gebied ook met de zee verbonden is. Nog los van het feitelijk gedrag is deze toegenomen kwaliteit op de kaart een extra aantrekkingskracht.

Schutsluis dient als aanjager voor hotspot Brouwersdam

Een sluis, als kruispunt tussen weg en waterweg, is vaak een belangrijk icoon in een gebied. De ontwikkelingen voor de Brouwersdam als Hotspot zijn ambitieus en eigentijds. Ontwikkeling van een sluis kan een startpunt zijn voor de ontwikkeling van de Brouwersdam als bestemming. Bovendien leent een dergelijke ontwikkeling zich om, indien ruimtelijk mogelijk en wenselijk, als centraal punt te dienen voor de ontwikkeling van onroerend goed, toerisme, horeca en leisure. Een sluis tussen zee en binnenwater waar schepen passeren is dé locatie om de functie van de dam en de grens tussen binnen- en buitenwater te positioneren. Dit is een mogelijke aanleiding voor ontwikkeling van wonen, recreatie, informatie, educatie, leisure en horeca. De bestedingen daarvan zullen aanzienlijk zijn.

Nu

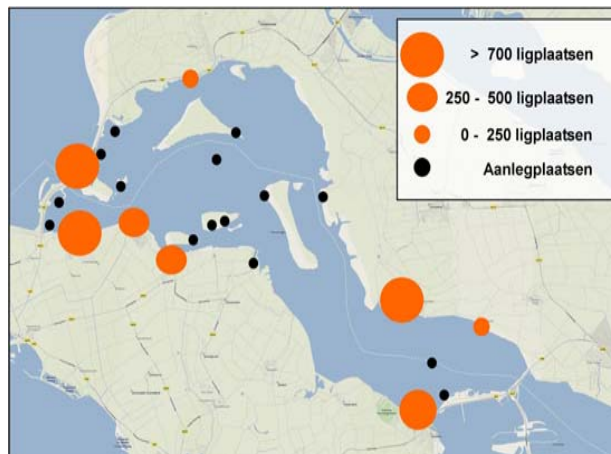
Luchtfoto Archipel

Grevelingen nu

Het Grevelingenmeer is het grootste Zoutwatermeer van Europa. Door de beschutting is het geschikt voor vele vormen van watersportgebruik. De Grevelingen is eeuwenlang een estuarium geweest met instromend water vanaf zee en uitstromend water van voornamelijk de Maas en de Rijn. Zo zijn slikken, platen en schorren ontstaan. In het kader van het Deltaplan werden de Grevelingendam en de Brouwersdam aangelegd. Het door deze dammen ontsloten zoutwatermeer heeft een oppervlakte van 10.800 ha. Het water is over het algemeen schoon en helder, hoewel deze kernkwaliteit onder druk staat.

Voor de watersport, en voor met name de toervaart, is de Grevelingen een uniek gebied. Een vaarwater van deze schaal zonder sterke stroming of golven geeft een bijzondere kwaliteit. Daar komt de afwisseling van het gebied bij, gevormd door diverse grote natuurlijke platen in het gebied. Deze kwaliteit is verder uitgenut en ontwikkeld, door aanleg van in totaal 15 passantenhavens met een totale capaciteit van 600 schepen.

Deze kwaliteit is plaatselijk ook speciaal ontwik-

keld (Archipel, Mosselbank) waardoor eilanden ontstaan die vanuit de lucht niet zouden misstaan in de stille zuidzee. Van het Grevelingenmeer is ca 7.000 ha bevaarbaar, voor de recreatievaart is er betonning aangelegd op de 1,50 meter dieptelijn.

Op het Grevelingenmeer zijn 10 jachthavens gelegen, waarvan 7 gerund worden door watersportverenigingen. Er werden in 2005 3.800 vaste ligplaatsen aangeboden. Dit aantal zal groeien naar 5.400. Deze uitbreiding is deels in uitvoering en in vergevorderd stadium na planvorming. Geschat wordt dat het aantal ligplaatsen in 2006 ligt op 4.000. De ligplaatsen zijn nagenoeg allemaal bezet, er is een kleine leegstand van enkele procenten. Met het oog op de wachtlijsten is de verwachting dat de uitbreidingen ook in korte tijd een hoge bezetting zullen kennen.

Jaarlijks worden er naar schatting 40.000 passantenovernachtingen (schepen) doorgebracht op het Grevelingenmeer. Dit is verdeeld over de genoemde ligplaatsen, de jachthavens en schepen voor anker.

Kernkwaliteit

De toervaarders op de Grevelingen waarderen de voorzieningen, de aanlegplaatsen en de kwaliteit van het vaarwater. Rust, ruimte, natuur zijn kernbegrippen, gecombineerd met het comfort en de gezelligheid van eilanden voor overnachting en recreatie. In het spectrum van de Delta wordt de Grevelingen vaak gezien als de recreatieplas, voor watersporters die gezelligheid en comfort prefereren boven spanning en uitdaging (Oosterschelde) en sportiviteit (Haringvliet). Op de Grevelingen zijn meer gezinnen op boten te vinden dan elders in de Delta, zo blijkt uit de interviews

Nu

De Delta is een gebied binnen de provincies Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant waar voormalige eilanden worden omsloten door voormalige zeearmen. Inmiddels is na realisatie van de Deltawerken de situatie grotendeels andersom geworden. De eilanden zijn met elkaar verbonden via dammen en bruggen, en deze omsluiten de inmiddels deels afgesloten zeearmen. De exacte afbakening van de Delta is voor iedereen anders, maar loopt globaal tussen Antwerpen en Rotterdam richting zee.

Belangrijkste kwaliteit van de Delta voor toevaarders is de grote variatie van vaarmogelijkheden in het gebied. Voor ieder soort schip, soort schipper, weersgesteldheid en recreatiemotief biedt de Delta een oplossing, in onderlinge samenhang en met elkaar verbonden.

De Grevelingen vormt in de Delta een beeldbepalend vaarwater, dat door de eigen kwaliteit met eilanden en openbare aanlegplaatsen en door het heldere water gezien kan worden als 'trekker' voor de gehele Delta.

Brouwerssluis maakt Delta compleet

Des te opvallender is het feit dat de Grevelingen geen verbinding heeft met zee, en alleen aan de oostzijde benaderd kan worden. Dit maakt de vaarkaat van de Delta minder compleet. Het beperkt de mogelijkheden om de bijzondere kwaliteit van de Voordelta met vaargeulen, platen en getijde te koppelen aan de binnendijs gelegen Grevelingen.

Het kaartje met vaarroutes illustreert de beperking van vaarmogelijkheden. De variatie aan mogelijkheden om rondjes te varen en het gebied in zijn volle omvang te gebruiken neemt toe door een mogelijke verbinding door de Brouwersdam. Het kaartje geeft ook de sluispassages aan voor

de belangrijkste sluisen in het Deltagebied. Het betreft passages van recreatievaartuigen in beide richtingen samen in 2006. Van 2006 zijn de gegevens van sluisen, ligplaatsen en overnachtingen het meest compleet, zodat dit jaar als referentie wordt gebruikt. Cijfers uit het jaar 2007 zijn voornamelijk alleen bij ons bekend voor Zeeland. Mede door het slechte weer zijn deze wat lager in vergelijking met 2006.

Duidelijk is de populariteit van het Grevelingenmeer, met het grootste aantal passages van de Delta.

Nu

Zeevaart nu

Sluistellingen

Binnen deze rapportage wordt er vanuit gegaan dat het grootste deel van de zeegaande vaart de binnenwateren verlaat via Stellendam (Goereese sluis), Roompot en Vlissingen. Er zullen ook schepen via Rotterdam, Hansweert en Antwerpen naar open zee varen, maar dit aandeel is naar verwachting klein.

Sluis	Passages 2006
Goereesesluis Stellendam	20.819
Roompot	14.810
Sluizen Vlissingen	16.599
Totaal passages van en naar zee	52.228

Er ontbreken adequate gegevens van het aantal zeegaande jachten dat Nederland bezoekt of vanuit Nederland de zee opgaat. Om zicht te krijgen op de relatie tussen de Delta en zee voor de toervaart is gebruik gemaakt van drie bronnen:

- De sluistellingen voor de zeegaande sluisen
- Onderzoek naar de zeegaande vaart van Waterrecreatieadvies in Lelystad
- Het internationale samenwerkingsproject Maya en de rapportage die binnen dit project over het onderwerp is gemaakt

Zeegaande vaart

Het onderzoek naar Zeegaande Vaart is in 2004 uitgevoerd door bureau Waterrecreatieadvies in Lelystad. Het onderzoek werd gehouden in Scheveningen, IJmuiden, Den Oever en Kolmwerderzand. Het onderzoek richt zich dus niet op de Delta. Niettemin zijn er een aantal leerzame gegevens aan te ontleen die meer inzicht geven in gedrag en voorkeuren voor zeegaande toervaart.

- Het aantal sluispassages tussen IJsselmeer

en Waddenzee groeide in ruim 20 jaar tijd met ca 100 %

- Het betreft voornamelijk zeilers, motorboten en zijn goed voor 2% van de passages
- Gemiddeld zijn er 2,7 passagiers per schip aan boord
- 15% van de passanten in de onderzochte plaatsen heeft een vaste ligplaats in het Deltagebied
- De respondenten varen gemiddeld 60 dagen per jaar
- Daarvan brengen zij gemiddeld bijna 20 dagen op zee door
- Zij varen 9,5 keer per jaar uit voor een dagtocht op zee
- Zij varen 3,3 keer per jaar uit voor een weekendtocht
- Zij varen 1,3 keer per jaar uit voor een vaarvakantie op zee
- Veel respondenten in het onderzoek varen ook naar het buitenland
- Gemiddeld hebben zij al 17 jaar vaarervaring op zee
- De Delta maakt vaak onderdeel uit van een tocht
- 77% van de respondenten zou meer op zee varen als er meer jachthavens aan zee waren
- Het voornemen is bij het grootste deel van de respondenten om vaker op zee te gaan varen.

Conclusie:

De bestaande sluistellingen in de Delta naar zee tonen de belangstelling van zeegaande schepen aan. De zee wordt regelmatig gebruikt als vaargebied. Mensen die op zee varen zijn ervaren schippers, varen veel dagen per jaar, komen op zee voor dag-, weekend- en vakantietochten en komen ook veel in het buitenland. Zij zouden meer op zee varen als er meer mogelijkheden waren.

Nu

Zeevaart nu

Het Maya-project (Marine Yachting) is een Europees samenwerkingsproject tussen regio's en steden in het zuidelijk deel van de Noordzee en kanaalregio. Doel van het project was de internationale toervaart te bevorderen en de samenwerking tussen aanliggende regio's te verbeteren. Binnen project Maya-I is een verkennende studie gedaan naar de internationale toervaart. Opvallend was de verschillende wijzen van dataverzameling en registratie, waardoor gegevens moeilijk vergelijkbaar zijn.

Het onderzoekend bureau heeft daarom per markt of land een globaal beeld van de vloot gegeven en vervolgens op basis van de beschikbare informatie schattingen gegeven van de internationale vaarbewegingen. Het onderzoek is uitgevoerd in 2000. Onbekend is in hoeverre deze gegevens nog bruikbaar zijn. De sluispassages in Nederland laten tussen het jaar 2000 en nu geen grote verschillen zien. De kaartjes met vaarbewegingen zijn gebaseerd op aannames en zijn daarom indicatief.

Internationaal concentratiegebied

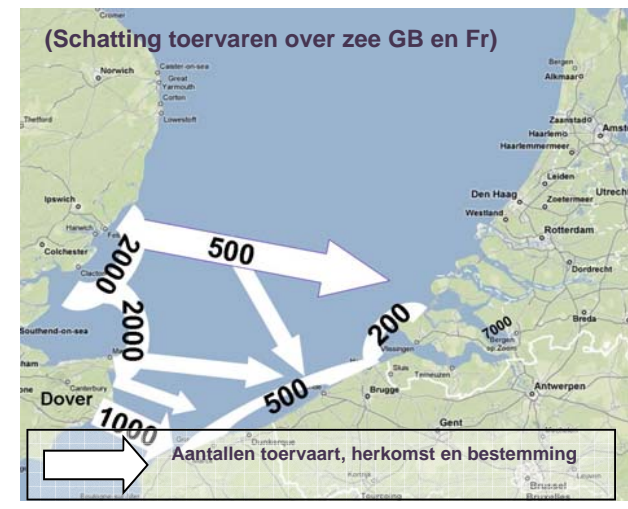
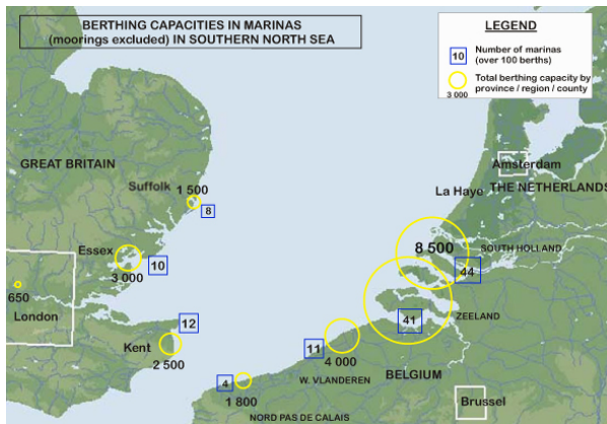
Uit het kaartje links met de Berthing Capacity blijkt de grote concentratie ligplaatsen in de delta, ook in internationaal opzicht. Dit maakt de Delta een aantrekkelijke markt voor het buitenland, maar ook een complete bestemming voor de buitenlandse vloot.

2.500 bezoekers, 10.000 verstrekkers

Uit onderstaande kaartjes blijkt het belang van internationale bezoekers aan de Delta. In 2000 werd geschat dat 500 Franse schepen, 500 Britse schepen en 1500 Belgische schepen naar de Delta kwamen. Vanuit Nederland vertrekken bijna 10000 schepen voor een internationale vaartocht over zee.

Meer kustvaart dan oversteken

Uit de indicatieve kaartjes blijkt de verhouding tussen kustvaart en oversteek. Slechts een klein gedeelte van de buitenlandvaarders steekt de Noordzee of het Kanaal over, de rest blijft langs de kust van de Delta, België en Frankrijk.

Varen

Vaargedrag

Pleziervloot groeit

De pleziervloot in Nederland groeit. Exacte gegevens ontbreken, omdat de boot geen registergoed is. Niettemin is in 2004 een onderzoek gedaan naar de omvang van de Nederlandse Vloot. (onderzoek aantal recreatievaartuigen in NL, waterrecreatieadvies 2005) Het totaal aantal schepen in het water (in en buiten jachthavens) wordt berekend op 198.000 stuks. De verwachting is dat de vloot blijft groeien met circa 1% per jaar.

Daarnaast worden boten steeds groter. Jachtwerfen en makelaars geven aan dat de gemiddelde bootlengte toeneemt. Daardoor wordt de fysieke ruimte per boot groter (zowel voor ligplaats als voor uitdraairuimte. Bij gelijkblijvende ruimte voor jachthavens neemt het aantal ligplaatsen af.

Aantal vaardagen stabiel

Niet alleen het aantal schepen, maar zeker ook het aantal vaardagen is een belangrijke indicator. Hiernaar wordt slechts af en toe op ad hoc basis onderzoek gedaan. Waterrecreatieadvies concludeerde in haar onderzoek naar vaargedrag op zee dat schepen gemiddeld 60 dagen uitvaren. Het betreft echter schepen die zijn geselecteerd bij gebruik van een zeegaande sluis of haven. Er zijn ook (steeds meer) mensen die hun boot maar af en toe gebruiken. Versnipperde vrije tijd, meer alternatieven en toenemende bestedingsruimte maken de boot tot één van de recreatievormen, niet meer per definitie de enige of belangrijkste.

Recent onderzoek rond de Biesbosch toonde aan dat het aantal uitvarende schepen daar is gedaald. Dit beeld wordt ook gedeeld door de jachthavenexploitanten. Daar staat tegenover dat een groeiende groep senioren met geld en tijd juist voor langere tijd met de boot onderweg is. Zij trekken mogelijk het gemiddeld aantal vaardagen weer naar het oorspronkelijk niveau.

In 2004 is bij Marina Port Zélande onderzoek gedaan naar het vaargedrag. Hieruit bleek dat ligplaatshouders per jaar 34 nachten in de thuishaven overnachten en 10 nachten daarbuiten. Het aantal vaardagen is niet bekend. In de andere havens in de Delta wordt minder aan boord overnacht in de thuishaven.

Strek concentratie vaardagen in hoogseizoen

De watersporters op de Grevelingen zijn sterk seizoensgebonden. De spreiding van bijvoorbeeld gebruik van de sluisen geeft aan dat het grootste deel van de passages sterk geconcentreerd is in enkele maanden. Tijdens de interviews is duidelijk geworden dat de watersporters vooral voor vakantie vanuit de Grevelingen naar de Noordzee gaan, gezien de lange vaartijd naar Stellendam of Roompot. Vanuit bijvoorbeeld Stellendam is er juist weer meer weekendverkeer naar zee, bijvoorbeeld om een rondje te varen.

Belangrijke tendens in de watersport is de afname van de actieve vaartijd per dag. Dit maakt gebieden met veel aanlegmogelijkheden, zoals de Grevelingen, extra aantrekkelijk. Het verhoogt tegelijkertijd ook de druk op de aangelegde voorzieningen op eilanden en nabij dorpskernen.

Intensief gebruik openbare aanlegplaatsen

Er zijn geen adequate onderzoeken gedaan in de Grevelingen naar de spreiding van watersporters over het gebied. Bekend is in ieder geval dat de eilanden en aanlegplaatsen intensief gebruikt worden. Deze vormen concentratiepunten. De beperkte capaciteit hier wordt soms ervaren als indicator van 'te druk'. De indruk bestaat dat dit minder gaat over de vaarruimte zelf.

Interviews

Interviews, vaargedrag

Om een beeld te krijgen van de visie van ondernemers op het huidige vaargedrag en de verandering daarin als er een sluis komt in de Brouwersdam zijn er vijf interviews gehouden met sleutelpersonen. De bevindingen per interview kennen uiteraard accentverschillen. De conclusies zijn kort weergegeven

Vloot jachthavens Grevelingen soortgelijk

De jachthavens rond de Grevelingen kennen allemaal een min of meer soortgelijke vloot waar het gaat om lengte en zeewaardigheid van schepen. De havens liggen allemaal nagenoeg of geheel vol, de op handen zijnde uitbreiding zal naar verwachting snel in gebruik genomen zijn. De havens kennen voor het grootste deel zeilboten, zowel open als gesloten zeilboten. De meer luxe havens hebben een iets groter percentage zeewaardige schepen.

Perceptie vaargedrag op zee verschilt

Lang niet alle schepen die zeewaardig zijn varen ook op zee. Het beeld of de perceptie daarvan verschilt per haven. Voor tochten naar het buitenland of de waddenregio wordt alleen in de vakanties uitgevaren. Daarnaast wordt voor korte vakanties vanuit de Grevelingen ook soms de zee als vaargebied gekozen. Voor de havens aan het Haringvliet en de Oosterschelde is het beeld wat anders, hier worden vaker rondjes gevaren waarbij Oosterschelde en Haringvliet aan elkaar worden geregen tot een rondgaande tocht.

Keuze Grevelingen voor aanlegplaatsen en zwemwater

De passanten van buiten de Grevelingen kiezen de Grevelingen voor een korte of langere vakantie aan boord en waarderen de eilanden, aanlegmogelijkheden en jachthavens. Het heldere (zwem)water is een belangrijk pluspunt.

Buitenlandse bezoekers zelden op Grevelingen

Passanten met ligplaatsen in het buitenland komen maar sporadisch in de Grevelingen. Zij benaderen de Delta via Vlissingen, Roompot of Stellendam en varen zelden door naar de Grevelingen.

Niet alle bezoekende schepen Grevelingen willen of kunnen naar zee

Het beeld in hoeverre bezoekende schepen van de Grevelingen interesse zouden hebben in een doorsteek naar zee verschilt. Over het algemeen wordt gesteld dat de bezoekende schepen vanuit het binnenland de zee niet in hun vaartocht op zullen nemen.

Huurders willen wel maar gaan niet naar zee

Huurders van jachten kiezen graag voor een zee-gaand jacht, maar gaan zelden daadwerkelijk naar buiten. De Oosterschelde, Grevelingen en Haringvliet bieden (kennelijk) voldoende het zeegevoel. Passagiersschepen zijn niet geschikt of niet verzekerd om gebruik te maken van de zee als vaargebied.

Interviews

Illustratie vaarroutes en vaarafstanden in de Voordelta

Interviews, gevolgen sluis

Het vaargedrag zal veranderen door sluis

De gevolgen van een sluis worden verschillend ingeschat. Met name de mate waarin de vaste ligplaatshouders vaker naar zee zullen gaan geeft een gevarieerd beeld. Wel is duidelijk dat de vaarmogelijkheden groter worden. De kwaliteiten van de Voordelta verhouden zich goed tot de meest natuurlijke delen van de Grevelingen. Verwacht wordt dat dit als alternatief wordt gezien mits het weer en getij verblijf in de Voordelta mogelijk maken. Schepen zullen vaker tochten maken met de bestemming voordelta

Ook Grevelingen onderdeel 'Rondje Delta'

Daarnaast is het zo dat de rondjes Oosterschelde-Haringvliet afgewisseld kunnen worden met varianten in de Grevelingen. Door deze variatie zou het aantal vaardagen vanuit havens elders in de Delta verder toe kunnen nemen. De bezoekende schepen vanuit andere vaargebieden en het buitenland zullen in ieder geval anders verdeeld worden over de zeearmen waarbij de Grevelingen met haar aantrekkelijk aanlegklimaat een substantieel deel van de watersporters aan zich kan binden. Het ligt voor de hand dat deze aantrekkelijkheid de vaardagen in de Delta zal vergroten. Mogelijk is er ook een beperkt effect te verwachten door een groeiend aantal schepen dat door deze nieuwe ontsluiting en hun prettige ervaringen in de Grevelingen vaker naar de Delta zal komen.

Waterkwaliteit belangrijkste argument

De gesprekspartners maken zich unaniem zorgen over de waterkwaliteit op de Grevelingen. Juist deze waterkwaliteit vormt de kernkwaliteit en is van grote meerwaarde voor de gehele Delta. De kwetsbaarheid van dit imago moet onderkend worden en door een ander beheerregime gezeurd worden. De gesprekspartners zijn het er

over eens dat verbetering van de waterkwaliteit een goede aanleiding kan zijn om de schutsluis te realiseren. Er ontstaat een win-winsituatie. Vanuit de duiksport wordt een voorbehoud gemaakt omdat eventuele getijdenwerking en stroming een belangrijke kwaliteit van de Grevelingen voor de duiksport ook teniet kan doen.

Groot (psychologisch) belang voor de Delta

Gesprekspartners zijn van mening dat een vaarverbinding tussen de Grevelingen en de Voordelta naast waterkwaliteit ook een psychologische meerwaarde geeft voor de delta als geheel. Het vergroot de mogelijkheden, en juist deze mogelijkheden zijn aantrekkelijk voor watersporters. Het feitelijk gebruik kan daarvan afwijken maar de aantrekkende werking blijft.

Alternatieven aantrekkelijk, maar niet voor waterkwaliteit

In het verleden is gesproken over alternatieve interne vaarverbindingen, bijvoorbeeld via Halskanaal of Scharreze. Mogelijk zijn deze voor de onderlinge samenhang van de Deltawateren aantrekkelijker, omdat zij een bredere doelgroep bereiken. Echter de waterkwaliteit als belangrijk icoon voor de Delta krijgt daarmee een veel minder prominente rol in het ontwikkeltraject.

Veiligheid langs de kust is geen argument

Het aantal jachthavens langs de Nederlandse kust wordt vaak als onvoldoende betiteld om een veilige vaart bij veranderend weer mogelijk te maken. Dit argument gaat voor een verbinding in de Brouwersdam maar beperkt op voor de doorgaande vaart. De vaarafstand vanaf de doorgaande vaarroute naar de Brouwersdam is maar beperkt korter als de route naar Stellendam of Roompot. Bovendien zijn de zandbanken in de Voordelta dusdanig complicerend, dat bij om slaand weer de route naar Vlissingen of Breskens

Cijfers

Gebruikersgroepen

Voor de vergelijking worden de volgende gebruikersgroepen onderscheiden:

- Ligplaatsen direct achter de sluis (binnen een straal van 4 km achter de zeesluis, bron = Deltagids). In het schema zijn de schattingen in groen aangeduid.
- Ligplaatsen primair vaargebied. Voor de Grevelingen worden de vaste ligplaatsen aan het Grevelingenmeer bedoeld, voor de Oosterschelde alle ligplaatsen binnen de sluisen die toegang geven tot de Oosterschelde en voor het Haringvliet de ligplaatsen tussen de Haringvlietbrug en de Goereese sluis (bron BOD 2004). In het schema zijn de schattingen in oranje aangeduid.
- Passantenovernachtingen, aantal getelde passantenovernachtingen buiten de eigen haven, (bron BOD 2004)
- Passanten buitenland, bezoekende schepen met een vaste ligplaats buiten Nederland
- Passanten achterland, bezoekende schepen met een vaste ligplaats buiten de Delta, die de Delta benaderen vanuit het binnenland
- Passanten NL vanaf zee, bezoekende schepen met een ligplaats in andere vaargebieden dan de Delta, die de Delta benaderen vanaf zee
- Tochten rondje Delta, schepen met een ligplaats in de Delta die een rondgaande tocht varen over zee, waarbij zij een andere sluis gebruiken om op zee te komen en weer in de Delta te komen.

Vergelijking en schatting

- De passages Roompot en Stellendam in 2006 zijn uitgangspunt (geel)
- Er is onderscheid gemaakt in verschillende soorten gebruikers of gebruik
- Eerste stap is het in kaart brengen van het aantal ligplaatsen direct achter de sluis, percentage en frequentie voor de zeevaart zijn geschat.
- Het aantal ligplaatsen op dit moment is binnen het achterliggende vaargebied (Haringvliet, Grevelingen, Oosterschelde) is berekend, percentage en frequentie voor zeevaart zijn geschat
- Per sluis is een schatting gemaakt van het aantal bezoekers uit het buitenland (adhv sluisstellingen, nationaliteiten en passantenovernachtingen)
- Er is een schatting gemaakt van het aantal vaarbewegingen vanuit het achterland door de zeesluis.
- Er is een schatting gemaakt van het aantal passanten uit andere vaargebieden in Nederland, die de Delta vanuit zee benaderen. Het aantal is zo ingeschat dat de totaalstelling sluispassages klopt
- Het aantal tochten 'rondje Delta' is geschat

Conclusies

- Het aantal sluispassages bij de bestaande sluisen is een gegeven. Deze sluispassages komen van verschillende gebruikersgroepen. Adequate informatie daarover ontbreekt. Schattingen geven een goed beeld.
- Deze percentages kunnen na interpretatie, worden gebruikt als vergelijking voor de schatting van sluispassages in de Brouwerssluis. Deze worden geraamd op ca. 22.500 nu, en 26.000 bij volledige bezetting ligplaatsen Grevelingen
- Van deze passages komt een ca 50% van ligplaatshouders op de Grevelingen zelf, de andere passages betreft bezoekers uit het buitenland, het achterland, Nederland via zee en andere Deltawateren
- Uitbreiding van ligplaatsen heeft een direct effect op de passages in de Brouwerssluis.

schatting mogelijk sluisgebruik Brouwerssluis aan de hand van vergelijking en ontrafeling andere zeesluisen															
	ligplaatsen direct achter de sluis	ligplaatsen primair vaargebied	passanten overnachtingen	sluispassages 2006	% liggers achter de sluis wel eens naar zee	frequentie zeevaart vanuit haven achter de sluis / jaar	ischeepvaartbewegingen deze groep (heen/terug) / jaar	% liggers gaat wel eens naar zee vanuit vaargebied	frequentie zeevaart vanuit primair vaargebied / jaar	ischeepvaartbewegingen deze groep (heen/terug) / jaar	stel, passanten buitenland, heen en terug	stel, passanten achterland heen en terug	stel, passanten NL komend via zee	stel, tochten 'rondje Delta'	totaal passages feitelijk en schatting Brouwerssluis
Goereese sluis	450	3.355	17.894	20.819	40%	4	1.440	30%	3	6.039	1.500	7.500	1.340	3.000	
Brouwerssluis	725	4.000	40.042		40%	4	2.320	30%	3	7.200	4.000	3.000	3.000	3.000	22.520
Roompotsluis	335	2.760	42.583	14.810	40%	4	1.072	20%	2	2.208	3.000	3.000	2.530	3.000	
Vlissingensluis	100	2.200		16.599											
Brouwerssluis met uitbreiding ligplaatsen	725	5.400	40.042		40%	4	2.320	30%	3	9.720	4.000	3.000	3.000	4.000	26.040
totaal				52.228											

Cijfers

Aannames en gevolgen

Aannames

- Jachthaven Scharendijke is qua thuisvloot vergelijkbaar met Marina Stellendam of Roompot Marina. De Grevelingen is qua thuisvloot vergelijkbaar met het Haringvliet of de Oosterschelde
- Liggers in het vaargebied Oosterschelde zullen minder (20%) naar zee uitvaren dan in de andere vaargebieden in de Delta (30%), omdat de Oosterschelde voldoet aan de gewenste 'zeebeleving' bij het varen.
- De Grevelingen is als bestemming voor een vaarvakantie aantrekkelijker dan de Oosterschelde (moeilijk) en het Haringvliet (eentoniger)
- Nederlandse en buitenlandse passanten die de Grevelingen vanuit zee benaderen, zullen de Grevelingen in de toekomst naar verwachting zien als het meest aantrekkelijke gebied om te bezoeken vanwege het afwisselende landschap en vaarwater, de goede waterkwaliteit en de veilige vaaromstandigheden
- De Grevelingen is als passage vanuit het binnenland naar zee gelijkwaardig met de Oosterschelde en minder aantrekkelijk dan de (snellere) route via Stellendam. Ten opzichte van de Oosterschelde is er weliswaar een sluis meer, maar het vaarwater eenvoudiger wegens ontbreken van stroming en getijde
- De bereikbaarheid van de Grevelingen over zee stimuleert het aantal Rondjes Delta. Vanuit Haringvliet en Oosterschelde wordt vaker de Grevelingen opgenomen, maar de Grevelingenboten gaan ook meer 'deelnemen'. Het betreft netto groei. Uitbreiding van de ligplaatsen heeft hier invloed op.
- Uitbreiding van de ligplaatsen zoals voorzien zorgt ook voor meer vaartochten (heen en terug)

Gevolgen

Op basis van deze vooronderstellingen en de vergelijking met de andere zeegaande sluisen in het Deltagebied is het aantal passages voor de Brouwerssluis geschat op 22.500 in totaal. Nadat de uitbreiding van havens in de Grevelingen voltooid is en volledig bezet is, zal dit naar schatting stijgen tot boven de 26.000 passages.

Gevolgen komst Brouwerssluis voor watersport in de Delta

- Het aantal vaardagen van ligplaatshouders direct in de nabijheid van de sluis stijgt, zij gaan vaker naar buiten
- Het aantal vaardagen van ligplaatshouders op de Grevelingen stijgt, door uitbreiding van de vaarmogelijkheden
- Het aantal buitenlanders dat naar Nederland komt stijgt licht, verder wordt deze markt anders verdeeld door een nieuwe ingang
- Het aantal schepen dat vanuit het binnenland naar zee gaat stijgt licht, verder wordt het anders verdeeld door de nieuwe uitgang naar zee
- Het aantal schepen dat vanuit andere vaargebieden naar de Delta komt via de Noordzee komt stijgt licht, verder wordt het anders verdeeld door de nieuwe ingang
- Het aantal rondjes dat ligplaatshouders in de Delta varen stijgt, door nieuwe mogelijkheden en meer variatie, verder wordt het anders verdeeld

Meerwaarde

Gebruik-gerelateerde directe bestedingen

De economische meerwaarde van watersportontwikkeling splitst zich in

- directe en indirecte bestedingen
- schip-gerelateerd en gebruik-gerelateerd

Deze verkenning concentreert zich op de directe gebruikgerelateerde bestedingen. Vanuit ingeschat sluisgebruik en de gevolgen voor het aantal vaartochten en overnachtingen is hiervan een inschatting te maken.

Over de indirecte bestedingen die hiervan het gevolg zijn is te weinig bekend.

Hetzelfde geldt voor de schip-gerelateerde bestedingen. Duidelijk is dat als een schip meer gebruikt wordt er ook meer onderhoud en reparatie nodig zal zijn. Dit effect is niet te kwantificeren.

Economische meerwaarde

Volgende stap in het onderzoek naar de meerwaarde is de doorberekening van het aantal geschatte vaardagen op de Grevelingen, waarbij een passage van de nieuwe sluis is opgenomen.

De economische meerwaarde bestaat uit direct meetbare effecten en indirect meetbare effecten. De direct meetbare effecten zijn onder meer uit te drukken in vaardagen. Aan de hand van de geschatte sluispassages is berekend met welke bestedingen rekening gehouden wordt. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Vaartochten van buitenlandse en binnenlandse passanten die gebruik maken van de Brouwerssluis zijn gemiddeld goed voor 3 overnachtingen op de Grevelingen
- Vaartochten van ligplaatshouders vanaf de

Grevelingen die gebruik maken van de sluis maken gemiddeld 1 overnachting per vaartocht (met zeesluisgebruik)

- Vaartochten 'rondjes Delta' vanuit elders in de Delta of vanaf de Grevelingen, waarin de Brouwerssluis is opgenomen, kennen gemiddeld twee overnachtingen (schatting uit interviews)
- De passages voor deze laatste tochten zijn gelijk gesteld aan het aantal vaartochten, immers de schepen komen binnen via de Grevelingensluis en gaan weg via de Brouwerssluis of andersom
- De bestedingen voor de tochten zijn gemiddeld per nacht gelijk aan het berekende bedrag dat gemiddeld per vaardag op de Grevelingen wordt besteed. (bron BOD 2004)

totaal economische waarde vaartochten met passage Brouwerssluis						
	geschat aantal passages	gevolg in aantal vaartochten	nachten per tocht (schatting)	nachten totaal	bestedingen per nacht	totaal bestedingen, afgerond
passanten						
passanten buitenland	4.000	2.000	3	6.000	€ 49,19	€ 295.000
passanten achterland	3.000	1.500	3	4.500	€ 49,19	€ 221.000
passanten NL vanaf zee	3.000	1.500	3	4.500	€ 49,19	€ 221.000
		0		0	€	-
Grevelingen ligplaatshouders		0		0	€	-
ligplaatsen direct achter de sluis	2.320	1.160	1	1.160	€ 49,19	€ 57.000
Ligplaatshouders Grevelingen (na uitbreiding)	9.720	4.860	1	4.860	€ 49,19	€ 239.000
		0		0	€	-
Deltagebied		0		0	€ 49,19	€ -
tochten 'rondje Delta'	4.000	4.000	2	8.000	€ 49,19	€ 394.000
totaal effect	26.040	15.020		29.020		€ 1.427.000

Meerwaarde

Verplaatsing bestedingen

Aannames verplaatsing bestedingen

De waarde als berekend van de vaartochten is niet allemaal extra. Een deel van de vaartochten, passages en rondjes zal eerst ook elders passeren of de vaarvakantie doorbrengen. Het is moeilijk hiervoor aan de hand van vergelijking schattingen te maken. In onderstaande tabel is bij wijze van oefening een poging gedaan om de vervangingsmarkt te berekenen, ofwel de bestedingen die anders elders in de Delta terecht zouden komen maar nu op de Grevelingen gemaakt worden. Enkele aannames daarbij zijn:

- De liggers vanuit Scharendijke worden verondersteld in de toekomst nieuwe tochten te gaan ondernemen die zij voorheen niet maakten, dus meer vaardagen te ondernemen

- Van deze tochten is 80% geheel nieuw, en 20% een tocht via de Brouwerssluis die voorheen via Roompotsluis, Haringvlietsluis of een andere zeesluis verliep.
- De Rondjes Delta zijn geheel als 'nieuwe vaartochten' opgenomen. Reden hiervoor is dat weliswaar een deel van de Haringvliet en Oosterscheldescheper voortaan de Grevelingen zal gebruiken in plaats van het andere vaarwater, maar de Grevelingscheper namen tot nu toe nauwelijks deel aan deze rondjes, en doen dat na de komst van de sluis wel. Deze schepen varen nu hun rondje over of de Oosterschelde, of het Haringvliet. Zij compenseren als het ware het verlies aan passages daar.

Waarde verplaatsing, vaartochten die anders elders zouden plaatsvinden								
	geschat aantal passages	gevolg in aantal vaartochten	waarvan eerst elders in Delta, %	minder aantal vaartochten elders	nachten per tocht	nachten totaal minder elders in Delta	bestedingen per nacht	totaal waarde verplaatsing vaartochten
passanten								
passanten buitenland	4.000	2.000	50%	1.000	3	3.000	€ 49,19	€ 148.000
passanten achterland	3.000	1.500	50%	750	3	2.250	€ 49,19	€ 111.000
passanten NL vanaf zee	3.000	1.500	50%	750	3	2.250	€ 49,19	€ 111.000
		0		0		0		€ -
Grevelingen ligplaatshouders		0		0		0		€ -
ligplaatsen direct achter de sluis	2.320	1.160	20%	232	1	232	€ 49,19	€ 11.000
Ligplaatshouders Grevelingen (na uitbreiding)	9.720	4.860	40%	1.944	1	1.944	€ 49,19	€ 96.000
		0		0		0		€ -
Deltagebied		0		0		0	€ 49,19	€ -
tochten 'rondje Delta'	4.000	4.000	0%	0	2	0	€ 49,19	€ -
totaal	26.040	15.020		4.676		9.676		€ 477.000

Meerwaarde

Saldo Meerwaarde

In onderstaande tabel zijn waarde van de vaartochten waarin een passage Brouwerssluis opgenomen is gecombineerd met de waarde van de verplaatsing van vaartochten die anders elders in de Delta zouden plaatsvinden. Dit geeft het volgende beeld.

Extra bestedingen €950.000 en meer

Het is alleen mogelijk de waarde te berekenen van de directe, gebruik-gerelateerde bestedingen als gevolg van extra vaardagen in de Grevelingen. Deze zijn becijferd op ruim €950.000 per jaar. De werkelijke bestedingen zijn hoger, ook elders in de Delta worden (door toegenomen aantrekkelijkheid) meer vaardagen gemaakt. Bovendien stijgen de bestedingen die te maken hebben met de boot, zoals onderhoud, reparatie etc.

netto meerwaarde vaartochten met passage Brouwerssluis voor gehele Delta			
	totaalwaarde vaartochten	waarvan verlies elders in Delta	netto effect Brouwerssluis
passanten			
passanten buitenland	€ 295.140	€ 147.570	€ 148.000
passanten achterland	€ 221.355	€ 110.678	€ 111.000
passanten NL vanaf zee	€ 221.355	€ 110.678	€ 111.000
	€ -	€ -	€ -
Grevelingen ligplaatshouders	€ -	€ -	€ -
ligplaatsen direct achter de sluis	€ 57.060	€ 11.412	€ 46.000
Ligplaatshouders Grevelingen (na uitbreiding)	€ 239.063	€ 95.625	€ 143.000
	€ -	€ -	€ -
Deltagebied	€ -	€ -	€ -
tochten 'rondje Delta'			
totaal effect	€ 1.427.494	€ 475.962	€ 952.000

Variatie

Hardheid analyses en schattingen

De schattingen die gemaakt zijn om zicht te krijgen op de mogelijk aantal sluispassages in een nieuw te realiseren schutsluis in de Brouwersdam zijn voor discussie vatbaar. Het blijft een inschatting op basis van ervaring en beperkt beschikbare gegevens. Gedetailleerd onderzoek naar vaargedrag en behoeftes in het Deltagebied ontbreekt. Niettemin is als basis van vergelijking en schatting uitgegaan van harde gegevens omtrent sluispassages. Daarop zijn aannames gedaan. Andere aannames leiden tot andere resultaten. Daarbij zijn er de volgende effecten.

Andere verdeling bestaande sluispassages maar beperkt van invloed op schatting Brouwerssluis

We gaan bij de vergelijking uit van een bepaalde onderverdeling van de werkelijke sluispassages bij de andere zeesluizen, en passen deze berede neert aan voor de Brouwerssluis. Indien de werkelijke verdeling anders is, zal deze ook voor de Brouwerssluis anders zijn. Echter, het gaat daarbij om een andere verdeling, het totaal blijft een gegeven. Alleen indien een veel groter deel van de sluispassages vanuit het achterland zou komen heeft dit werkelijk invloed op de schattingen voor Brouwerssluis.

Ander vaargedrag op Grevelingen dan elders in de Delta niet verwacht

Uitgangspunt bij de schatting van het gebruik is dat het vaargedrag op de Grevelingen soortgelijk is aan dat op het Haringvliet en de Oosterschelde. Indien het vaargedrag wezenlijk anders zou zijn, zou dit grote invloed hebben. Bijna 50% van de verwachte sluispassages wordt gemaakt door ligplaatshouders van de Grevelingen. Ander gedrag kan voorkomen door aantrekkelijk(er) vaarwater (waarom zou ik naar zee gaan?) en een andere vloot. Het laatste is in ieder geval niet het geval. De aantrekkelijkheid van de Grevelingen kan van invloed zijn op de sluispassages, maar de toegenomen variatie is een belangrijk punt voor gedragsverandering.

Meer verplaatsing en minder extra vaardagen van invloed op de economische meerwaarde

Indien in afwijking van de schattingen de sluispassages weliswaar realistisch blijken, maar het nog meer een vervanging is van andere vaartochten of passages, zijn er twee gevolgen te onderscheiden:

- De Grevelingen-schepen die nu via elders naar buiten gaan nemen na realisatie de Brouwerssluis. Hierdoor daalt het aantal passages elders. Het aantal vaardagen elders daalt daarmee maar beperkt (doorgaande tochten)
- De bezoekende schepen (buitenland, achterland, NL vanaf zee) nemen in de Grevelingen toe, maar nemen elders af. Samen zijn zij goed voor circa 50% van het aantal passages en 40% van het aantal vaardagen. Een dergelijk effect zou de economische meerwaarde negatief kunnen beïnvloeden.

Uitkomsten in verhouding

Vaardagen Grevelingen gemiddeld + 0,7 / jaar

Het aantal vaardagen van ligplaatshouders op de Grevelingen neemt in totaal jaarlijks toe met ca 3800. Dit is circa 0,7 per ligplaats

Rondjes Delta: eens per drie jaar extra tocht

Het aantal 'rondjes Delta' neemt toe met 4000. Dat houdt in dat de ligplaatshouders op de Oosterschelde, Haringvliet en Grevelingen eens per 3 jaar zo een rondje varen. Indien ook de ligplaatsen aan het Veerse Meer, Hollands Diep, Volkerak en Westerschelde dit soort vaartochten maken is de relatieve deelname kleiner

Groei passantenovernachtingen + 20%

Het totale netto effect (passanten en ligplaatshouders) van de komst van de sluis wordt geraamd op circa 19.500 overnachtingen. Dit is een groei van 20% van het aantal overnachtingen op Haringvliet, Grevelingen en Oosterschelde samen.

Beleid

Beleid en wensen

Om een beknopt inzicht te geven in de beleidsuitgangspunten en wensen is gebruik gemaakt van de Integrale Recreatievisie Deltawateren, opgesteld in 2004 door het Breed Overleg Deltawateren.

Vierde Nota waterhuishouding (NW4)

Voor het Deltagebied wordt gepleit voor herstel van verbindingen tussen de Deltawateren, om watersystemen te creëren die in waterhuishoudkundig en ecologisch opzicht minder kwetsbaar zijn, met behoud van bescherming tegen overstromingen.

Nota Ruimte

Bij de ontwikkeling van natte natuur moet voorts rekening worden gehouden met mogelijkheden voor kleine vormen van waterrecreatie (kanoën, roeien, zeilen, sportvisserij en schaatsen).

Delta in zicht

herstel van verbindingen van de Deltawateren onderling en van die wateren met hun omgeving

Beleidsuitgangspunten provincie Zuid-Holland

De maximum jachthavencapaciteit op de Grevelingen is vastgesteld op 5.400 vaste ligplaatsen. Na uitvoering van bestaande uitbreidingsplannen bij de jachthavens op de Kabellaarsbank en in Bruinisse resteert een ruimte van 470 ligplaatsen. Aan de Flakkeese zijde van de Grevelingen is in beginsel geen ruimte in verband met de hoge natuurwaarden in die zone. Mogelijk vormt Battenoord hierop een uitzondering

Beleidsuitgangspunten provincie Zeeland

Het Grevelingengebied is aangewezen als ontwikkelingszone met ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve waterrecreatie. Hier is nog ruimte voor uitbreiding of nieuw vestiging tot maximaal 5.400 ligplaatsen bij of aansluitend aan bestaande jachthavens. Het gebied Bommeneede biedt kansen voor natuurgerichte waterrecreatie. Beleidsuitgangspunt Zuid-Holland volgt.

In de Integrale Recreatievisie Deltawateren

(BOD, 2004) wordt een overzicht gegeven van verbeterpunten en maatregelen ten gunste van de grote watersport. Hierin is onder andere opgenomen:

- Aanleggen extra ligplaatsen recreatievaart en chartervaart op de eilanden
- Aanleggen nieuwe sluis in noordelijk gedeelte Grevelingendam
- Uitbreiding capaciteit schutsluis Bruinisse
- Aanleggen stroomvoorzieningen chartervaart Bommeneede
- Aanleggen ligplaatsen chartervaart in Brouwershaven
- Aanleggen Schutsluis Brouwerdam

In de nota **Zicht op de Grevelingen** wordt bovendien aandacht besteed aan de wens om getij terug brengen op het Grevelingenmeer. Een verbinding met de Noordzee wordt gezien als motor voor natuurgerichte recreatie. Het openen van de Brouwersdam wordt gezien als een kans om een schutsluis te realiseren naar de Noordzee.

Bronnen

Geraadpleegde bronnen & interviews

Rapporten

- 'Economische visie Brouwersdam' (2007) ZKA Consultants & Planners
- 'Zicht op de Grevelingen' (2006) Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen
- 'Scheepvaart in Zeeland 2006 (2006) Rijkswaterstaat directie Zeeland
- "Verkeer- en vervoersgegevens hoofdvaarwegennet Zuid-Holland (2006) Rijkswaterstaat
- Onderzoek aantal recreatievaartuigen in Nederland' (2005) Waterrecreatie Advies
- Watersport in het Deltagebied, Integrale recreatievisie Deltawateren' (2004) Breed Overleg Deltawateren, Waterrecreatie Advies iov BOD)
- 'MAYA project, General Study' (2000) MAYA project

Artikelen

- 'Recreatie op en rond de Grevelingen' Rijksinstituut voor Kust en Zee / RIKZ

Overige

- Waterkaarten Grevelingenmeer, editie 2008; Hydrografisch Bureau
- Deltagids 2008; Delta Waterland

Interviews:

Binnen de beperkte tijd beschikbaar voor dit onderzoek zijn er vijf sleutelpersonen geïnterviewd over de meerwaarde van een sluis in de Brouwersdam:

- De heer C. Schot, directeur Marina Port Zélande
- De heer F. Redeker, eigenaar van Marina Stellendam, aan het Haringvliet
- De heren Traa en Mathijsen, eigenaar / exploitanten van duikcentrum de Kabbelaar in Scharendijke
- De heer R. Rot, eigenaar zeilschool en bootverhuur Aquavitesse in Bruinisse
- De heer R. Holmes, regiomanager Hiswa Vereniging

Telefonisch overleg vond plaats met mevrouw Mesman, vertegenwoordiger van BBZ (beroepschartervaart). Verder is over het onderzoek gesproken met de heer Wackers, manager havens bij de Den Daas Groep, exploitant van jachthaven Bruinisse